

จิตรกรรมไทยแบบประเพณี
TRADITIONAL THAI PAINTING

759.9593
๔528 ๖

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

๓๑๑๑๑, กรม.

นิทรรศการพิเศษ

จิตรกรรมไทยแบบประเพณี

๖ พฤษภาคม - ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑

ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร

Special Exhibition

Traditional Thai Paintings

May 6-July 6, 1978

The National gallery
Chaopha Road, Bangkok.

เลขที่ ๗๖

เลขที่ ๗๕๙.๙๕๙๓

๕ ๕๒๔ ๖

เลขทะเบียน ๖.๗๐ ๖.๗๐ ๕/๑ ๖๗.

คำกล่าวรายงาน

ของอธิบดีกรมศิลปากร

เนื่องในโอกาสเปิดนิทรรศการพิเศษ
เรื่อง “จิตรกรรมไทยแบบประเพณี”

ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ
วันพฤหัสบดีที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๒๑

เวลา ๑๖.๐๐ น.

ขอประทานกราบเรียน ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

เนื่องด้วยกรมศิลปากรมีหน้าที่โดยตรงในอันที่จะทำนุบำรุงศิลปอันประณีตของชาติ
ทุกประเภท และได้พิจารณาเห็นว่าศิลปประเภทจิตรกรรมและประติมากรรมยังมิได้รับการทำนุ
บำรุงเท่าที่ควร จึงได้จัดตั้งพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ขึ้นที่ถนนเจ้าฟ้า กรุงเทพมหานคร และได้กราบทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนสุภาภรณ์ มหามงกุฎราชกุมารี เมื่อครั้งทรง
ดำรงพระยศ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุภาฯ เสด็จมาทรงเปิดอาคารและ
นิทรรศการพิเศษเกี่ยวกับงานศิลปกรรม ประเภทจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ทั้งที่
เป็นศิลปแบบประเพณี และศิลปร่วมสมัย เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๒๐ การแสดงนิทรรศการ
ครั้งนั้นได้มีประชาชนเข้าชมศึกษาหาความรู้กันเป็นจำนวนมาก

ในโอกาสที่สมเด็จพระราชพิธีฉัตรมงคลวันที่ ๕ พฤษภาคม ๒๕๒๑ กรมศิลปากร
ได้จัดนิทรรศการพิเศษเรื่อง “จิตรกรรมไทยแบบประเพณี” และพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
ได้ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานภาพเขียนฝีพระหัตถ์มาจัดแสดงให้ประชาชนได้ชม
อันเป็นสิริมงคลอย่างสูงสุด ภาพจิตรกรรมไทยได้แก่ ภาพพระบฏ, ภาพคัตลอกลายเส้น, ภาพ
คัตลอกจิตรกรรมฝาผนังที่สำคัญจากวัดต่างๆ และภาพพุทธประวัติเขียนบนแผ่นไม้จากศาลาการ
เปรียญ วัดรวกบางบำหรุ อำเภอบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร

ในการจัดนิทรรศการครั้งนี้ ได้แสดงวิวัฒนาการของงานจิตรกรรมไทยเป็นลำดับ

มาตั้งแต่สมัยเชียงแสน จนถึงสมัยรัตนโกสินทร์ กรมศิลปากรได้รับความกรุณาร่วมมือช่วยเหลือจากหลายท่าน ทั้งรายพระนามและนามต่อไปนี้คือ มหาวิทยาลัยศิลปากร, ม.จ. การวิก จักรพันธ์, ม.จ. รสชาติส กฤดากร, ม.จ. ปิยะรังสิต รังสิต, นางมิเชียม ยิบอินซอย, และศิลปิน ผู้มีชื่อหลายท่าน กรุณาให้พิมพ์ผลงานศิลปจัดแสดงในครั้งนี้ กรมศิลปากรขอถือโอกาสขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูงในกุศลเจตนาของทุกท่านไว้ในโอกาสนี้

นิทรรศการพิเศษครั้งนี้จะเปิดให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนเข้าชมได้ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤษภาคม ถึงวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้วกระผมขอกราบเรียนเชิญท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้กรุณาเปิดนิทรรศการพิเศษ เรื่อง “จิตรกรรมไทยแบบประเพณี” ได้ ณ บัดนี้

คำกล่าวตอบ
ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ
เนื่องในโอกาสเปิดนิทรรศการพิเศษ
เรื่อง “จิตรกรรมไทยแบบประเพณี”
ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์
วันพฤหัสบดีที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๒๑

เวลา ๑๖.๐๐ น.

ท่านผู้เกียรติ

ข้าพเจ้ามีความยินดีที่ได้รับเชิญมาเป็นประธานในการเปิดนิทรรศการพิเศษ เรื่อง “จิตรกรรมไทยแบบประเพณี” ณ พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ ในวันที่ งานจิตรกรรมแบบประเพณีของไทยนั้น นอกจากจะมีคุณค่าทางศิลปอันเป็น ลักษณะเฉพาะ และเป็นแบบอย่างของจิตรกรรมไทยมาแต่โบราณแล้ว ยังเป็นหลักฐานสำคัญ ทางประวัติศาสตร์ สะท้อนให้เห็นถึงลัทธิศาสนา วิถีวัฒนธรรม จารีตประเพณี การแต่งกาย ของไทยได้เป็นอย่างดีอีกด้วย ในปัจจุบันงานจิตรกรรมไทยแบบประเพณีนี้บวันจะสูญหาย และเสื่อมสภาพหาชมได้ยาก จึงเป็นความจำเป็นที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติและประชาชนจะ ต้องช่วยกันรวบรวม สงวนรักษาไว้

เป็นที่น่ายินดียิ่งที่กรมศิลปากร ได้จัดแสดงนิทรรศการพิเศษเรื่อง “จิตรกรรมไทยแบบประเพณี” ขึ้นเป็นโอกาสให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชน ได้เข้ามาศึกษาหาความรู้และชื่นชมในงานศิลปกรรมที่มีคุณค่า เป็นลักษณะเฉพาะของไทย อันเป็น ทางให้เกิดความชื่นชมเห็นคุณค่า และช่วยกันผดุงรักษาสืบต่อวัฒนธรรมของชาติประเภทนี้ให้ คงอยู่สืบไป

บัดนี้ ได้เวลาอันสมควรแล้ว ข้าพเจ้าขอเปิดนิทรรศการพิเศษเรื่อง “จิตรกรรมไทยแบบประเพณี” และขอให้นิทรรศการพิเศษครั้งนี้ รวมทั้งกิจการของพิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ จงประสบผลสำเร็จดังที่ได้มุ่งหมายไว้ทุกประการ.

นิทรรศการพิเศษ

จิตรกรรมไทยแบบประเพณี

วันที่ ๖ พฤษภาคม-๖ กรกฎาคม ๒๕๒๑

เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๒๐ กรมศิลปากรได้กราบทูลเชิญสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อครั้งทรงดำรงพระยศ สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จมาทรงเปิดหอศิลป์แห่งชาติ โดยจัดแสดงนิทรรศการพิเศษ เกี่ยวกับงานศิลปะที่มีคุณค่าทั้งศิลปะแบบประเพณีและศิลปะแบบร่วมสมัย ของศิลปินไทยที่มีชื่อเสียง เปิดให้ประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา เข้าชมจนถึงวันที่ ๘ กันยายน พ.ศ. ๒๕๒๐ เป็นเวลา ๑ เดือน หลังจากนั้นหอศิลป์แห่งชาติเป็นการชั่วคราวเพื่อปรับปรุงตกแต่งภายในอาคาร ติดตั้งเครื่องปรับอากาศภายในห้องแสดงบางห้อง ติดตั้งแผงแสดงภาพเขียน และปรับปรุงเกี่ยวกับไฟในห้องแสดงพร้อมที่จะเปิดบริการแก่ประชาชนอีกครั้งหนึ่ง โดยจัดนิทรรศการพิเศษ "จิตรกรรมไทยแบบประเพณี" ในวาระนี้ด้วย

ในการนี้กรมศิลปากรเห็นควรแก้ไขเปลี่ยนแปลง หอศิลป์แห่งชาติ เป็น พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์ เพื่อให้ถูกต้องตามพระราชบัญญัติ โบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

การปรับปรุงการจัดแสดงภายใน ได้จัดปรับปรุงโดยคัดเลือกผลงานศิลปะที่มีคุณค่ายิ่งทั้งที่เป็นศิลปะแบบประเพณี และศิลปะร่วมสมัย โดยใช้หลักการเดิม ที่จัดสรรแบ่งส่วนห้องต่างๆ ให้เห็นเป็นวิวัฒนาการดังนี้

ห้องแสดงชั้นบนจัดนิทรรศการพิเศษ จิตรกรรมไทยแบบประเพณี

หมายถึงภาพเขียน จะเป็นภาพลายเส้น หรือภาพระบายสีซึ่งมีลักษณะไทย และมีแบบฉบับทำสืบต่อกันมาแต่โบราณ มีคุณค่ายิ่ง ทั้งในทางประวัติศาสตร์และศิลปะ ส่วนใหญ่

เขียนเป็นภาพพุทธประวัติชาตก และภาพจากวรรณคดีไทย ภาพชีวิตไทย ลักษณะพิเศษของจิตรกรรมไทยแบบประเพณี คือ เป็นภาพเขียนลงบนผ้า เช่น ภาพพระภูมิ กระจกษ เช่น สมุทไทยโบราณ ไม้ เช่นเขียนตามศาลาการเปรียญ ในวัด และพระที่นั่งต่างๆ และภาพเขียนบนฝาผนังโบสถ์ วิหาร ส่วนใหญ่เขียนด้วยสีฝุ่นผสมกาว มีกรรมวิธีในการเขียน ผิดแผกแตกต่างจากภาพเขียนตะวันตก ทั้งในการเตรียมพื้น และลักษณะการเขียน เช่น มีการประสีพื้น (ฝาผนัง) เพื่อกำจัดความเค็มของปูน การใช้สีผสมสีด้วยเม็ดในของมะขาม นำมาคั่วและคั่วให้เปื่อยแทนกาว การให้ปริมาตรของภาพ ซึ่งส่วนใหญ่ในสมัยโบราณแบน และมีปริมาตรน้อย เริ่มมีปริมาตรมากขึ้นในสมัยรัตนโกสินทร์ เรื่องที่เขียนนอกจากจะเป็นเรื่องที่กล่าวแล้วข้างต้น ก็มีการจัดวางองค์ประกอบเกี่ยวเนื่องกัน ถ้าเป็นรูปตั้ง ส่วนใหญ่ก็เริ่มจากมุมขวาด้านแรก ถ้าเป็นรูปนอน ก็อาจเริ่มตั้งแต่หัวมือไปหาซ้ายมือ มีตัวภาพบอกเรื่องราวที่ต้องการแสดงตั้งแต่ต้นจนจบ เพื่อให้เข้าใจง่าย ๆ ก็คือ เป็นเรื่องบอกเล่าด้วยภาพอย่างมีศิลปะ ตัวภาพมีลักษณะอ่อนช้อยไม่ถ่วงถึงกายวิภาคในเรื่องกล้านเนื้อ จนเกินไปนัก แต่ก็ถูกต้องในเรื่องสัดส่วนและลีลา การแสดงของภาพก็เป็นลักษณะไทยโดยเฉพาะ เช่น ผู้หญิงชาววังนั่งแขนอ่อน ตัวภาพก็อ่อนช้อยเช่นกัน มีลักษณะพิเศษไม่มีชาติใดเหมือน ภาพเขียนบางจุดและบางแห่งตกแต่งด้วยภาพประกอบอย่างเหมาะสม เพื่อให้เกิดคุณค่ามากยิ่งขึ้น

ในทางจิตรกรรมแทนที่จะระบายเป็นสีทอง

ลักษณะพิเศษเฉพาะตัวภาพซึ่งเป็นที่ยอมรับและทำสืบต่อกันมาแต่โบราณแล้ว เช่น พระลักษณ์ พระราม ทศกัณฐ์ หนุมาน และอื่นๆ ก็คงเป็นแบบฉบับไว้ โดยเป็นที่ยอมรับ และมีความสมบูรณ์ในการให้แบบตลอดจนทั่วทั้งที่ ลีลา ศักดิ์ศรีของแต่ละภาพ โดยเฉพาะจะมีที่ผิดแผกแตกต่างกันไปบ้างก็เกี่ยวกับภาพประกอบในเรื่อง เช่น ชาวบ้าน ตลอดจนเรือนบางแห่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสกุลช่างต่างๆ ซึ่งมีลักษณะความเป็นอยู่และภูมิประเทศ ตลอดจนขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างกันบ้าง

การจัดนิทรรศการพิเศษครั้งนี้ ได้รวบรวมภาพเขียนในลักษณะจิตรกรรมไทยแบบประเพณีที่ได้คัดลอกไว้ ที่เป็นสมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ตลอดจนได้รับความกรุณาจากท่านผู้มีเกียรติให้ยืมมาจัดแสดง ทำให้เห็นคุณค่างานศิลป์อันประณีต เช่น ภาพจิตรกรรมเรื่องพุทธประวัติเขียนบนไม้สักด้วยสีฝุ่นผสมกาว ตามแบบฉบับ

ของจิตรกรรมไทยแบบประเพณี ซึ่งกรมศิลปากรได้มาจากศาลาการเปรียญ วัดรวกบางบำหรุ บางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร แม้ว่าจะมีส่วนที่ชำรุดอยู่บ้างทุกแผ่น แต่ก็ไม่มากนัก ยังเห็น ความงดงามของการจัดวางองค์ประกอบและสี ตลอดจนเรื่องราวได้อย่างดี ภาพเขียนเหล่านี้ เข้าใจว่าได้เขียนขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๓ แต่เสียดายที่ไม่ทราบนามของจิตรกรผู้เขียน ทั้งนี้ด้วยความกรุณามอบให้โดยท่านเจ้าอาวาสและคณะกรรมการวัด เพื่อให้ประชาชน นักเรียน นิสิต นักศึกษา ได้เห็นคุณค่า และตระหนักถึงการอนุรักษ์ศิลปอันเป็นสมบัติของชาติ

ภาพจิตรกรรมในเรื่องพุทธประวัติ ตอนพระพุทธเจ้าเสด็จเข้าสู่ปรินิพพาน ซึ่ง หม่อมเจ้าปิยะรังสิต รังสิต ได้ประทานยืม สีสรรตลอดจนการจัดองค์ประกอบและตัวภาพ มีความงดงามยิ่ง จัดเป็นงานชั้นเด่นชิ้นหนึ่งในนิทรรศการพิเศษครั้งนี้ นอกจากนี้ภาพการ แสดงหนังใหญ่อันเป็นมรดกที่น่ายสนใจอย่างหนึ่งของไทยเรา ก็ทำให้เราได้เข้าใจถึงกรรมวิธี ในการแสดงมหรสพชนิดนี้ได้อย่างชัดเจน

ภาพพระพุทธรูปซึ่งเป็นสมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ อันมีคุณค่ายิ่ง จำนวน ๔ ชิ้น เป็นเรื่องเกี่ยวกับทศชาติและพุทธประวัติ ก็เป็นที่น่าสนใจ น่าชมมาก

นอกจากงานศิลปต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วข้างต้น ยังมีงานจิตรกรรมของศิลปินอาวุโส ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว เขียนเกี่ยวกับวรรณคดีไทย ก็ได้นำมาจัดแสดงในนิทรรศการ พิเศษครั้งนี้ด้วยอีกหลายชิ้น

การจัดนิทรรศการพิเศษจิตรกรรมไทยแบบประเพณีนี้รวม ๓ ห้อง ในส่วนที่เป็นนิทรรศการหมุนเวียนครั้งนี้ นอกจากจะทำให้ท่านผู้ชมตลอดจนนักศึกษาและนักเรียนได้เห็น และซาบซึ้งถึงความงามลักษณะพิเศษของจิตรกรรมไทยแบบประเพณี อันเป็นแบบฉบับ พิเศษของไทยเรา ที่ทำสืบต่อกันมาแต่โบราณทั้งในด้านศึกษาศิลป และเพิ่มพูนความเข้าใจใน ศิลปความงามแล้ว ยังหวังว่าจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้ประชาชนและเยาวชนไทยชื่นชมและ เห็นคุณค่าและช่วยกันสงวนรักษางานศิลปซึ่งเป็นสมบัติของชาติเหล่านี้ไว้ให้คงอยู่ตลอดไป.

ห้องแสดงชั้นล่าง จัดเป็นนิทรรศการประจำทั้งหมด โดยแบ่งด้านปีกซ้าย ๓ ห้อง เป็นงานศิลปไทยแบบประเพณี ส่วนใหญ่เป็นภาพจิตรกรรม ตู้พระธรรมลายรดน้ำ ตั้งแต่สมัยเชียงแสนจนถึงสมัยรัตนโกสินทร์

ห้องหมายเลข ๑ จัดแสดงจิตรกรรมสมัยเชียงแสน เดิมเป็นภาพพระภู พบทที่
อำเภอชอด จังหวัดเชียงราย ซึ่งชำรุดอยู่นำมาตกแต่งซ่อมแซมเข้ากรอบ และมีภาพคัดลอก
ลายเส้นจากงานภาพสลักหินสมัยสุโขทัยเป็นบางชิ้นที่น่าสนใจ

ห้องหมายเลข ๒ จัดแสดงภาพจิตรกรรมสมัยอยุธยาเป็นส่วนใหญ่ และตู้พระ-
ธรรมลายรดน้ำวัดเชิงหวายอันลือชื่อ งานจิตรกรรมสมัยอยุธยาที่จัดแสดงอยู่นี้ ได้คัดลอกมา
จากจิตรกรรมฝาผนังในวัดต่างๆ สมัยอยุธยา โดยผู้เชี่ยวชาญ เพื่อ หริพิทักษ์ ซึ่ง
เป็นจิตรกรไทยผู้มีฝีมือเข้าใจถึงคุณค่าและลักษณะความงามของจิตรกรรมไทยแบบประเพณีเป็น
อย่างดี ในห้องแสดงห้องนี้ ยังมีงานจิตรกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ในรัชกาลที่ ๔ ฝีมือปรมาจารย์
ชั้นครู คือ ท่านขรรค์ อิน โข่ง ถึงแม้งานศิลปกรรมของท่านแต่ละชิ้นยังไม่เสร็จสมบูรณ์
แต่ก็ทำให้เห็นถึงกรรมวิธีตลอดจนการร่างภาพ และการจัดวางองค์ประกอบ รวมทั้งให้สื่อน
งคามของศิลปินปรมาจารย์ท่านนี้

ห้องหมายเลข ๓ จัดแสดงงานจิตรกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งหมด มีงานศิลป
ของปรมาจารย์ชั้นครูอื่นท่านหนึ่ง คือ สมเด็จเจ้าฟ้ากรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์ ภาพใหญ่
เป็นเรื่องราวในประวัติศาสตร์ไทย ตอนพระศรีสุริโยทัยจากคอช้าง ต้นฉบับเดิมเป็นฝีพระ-
หัตถ์ของสมเด็จพระองค์นี้ ปัจจุบันเก็บรักษาอยู่ในพระที่นั่งวโรภาษพิมาน พระราชวังบาง
ปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ที่จัดแสดงอยู่นี้เป็นภาพปักไหม ฝีมือท่านผู้หญิงเปลี่ยน
ภาสกรวงศ์ นอกจากนั้นยังมีภาพถ่ายจากภาพเขียนต้นฉบับซึ่งมีกายวิภาคเพิ่มขึ้น และภาพการ
ออกแบบพัค ซึ่งใช้ในศาสนพิธี ซึ่งพระองค์ท่านได้ทรงออกแบบไว้อย่างสวยงามเป็นพิเศษ
ภาพจิตรกรรมไทยแบบประเพณี ซึ่งได้มีการประกวัดเขียนภาพตามเรื่องราวในพงศาวดารไทย
ในสมัยรัชกาลที่ ๔ ปัจจุบันเป็นสมบัติของพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ หอศิลป์ ก็ได้นำมาจัด
แสดงครั้งนี้อีก โดยเฉพาะมีภาพที่น่าสนใจยิ่ง เช่น ภาพไฟไหม้พระที่นั่งอินทราภิเษก
พระราชพิธีโสกันต์ เจ้าฟ้ากุณฑลทิพยวดี ฯลฯ อีกทั้งภาพพระภู ซึ่งมูลนิธิ จิมทอมสันได้
มอบไว้ให้แก่มรดกศิลปากรเป็นเรื่องราวพุทธประวัติตอน พระพุทธองค์เสด็จไปประทับจำพรรษา
บนดาวดึงส์ การจัดวางองค์ประกอบ การให้สีตลอดจนตัวภาพทำได้อย่างประณีต

ทางด้านปีกขวา รวม ๓ ห้อง จัดแสดงศิลปไทยร่วมสมัยอันประกอบด้วย จิตรกรรมประติมากรรม และภาพพิมพ์ โดยมีภาพฝีพระหัตถ์รัชกาลที่ ๖ และได้รับพระราชทานภาพเขียนฝีพระหัตถ์ของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลปัจจุบัน ตลอดจนงาน ศิลปศิลป์ชั้นครู และศิลป์ในอาวสุโสอื่น ๆ จากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ ครั้งที่ ๑ จนถึง ปัจจุบัน

ห้องหมายเลข ๔ จัดแสดงภาพเขียนฝีพระหัตถ์ที่น่าสนใจยิ่งของล้นเกล้าทั้ง ๒ พระองค์ทั้ง ได้กล่าวแล้วข้างต้น และผลงานศิลปของศิลปินชั้นครูผู้ล่วงลับไปแล้วเช่น ศาสตราจารย์ ศิลป์ พีระศรี พระสรลักษณ์เลิศ (ทางขึ้นบันไดขึ้นบน) และงานศิลปของ ศิลปินอาวสุโส (บางท่านได้รับเกียรติเป็นศิลปินชั้นเยี่ยมจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติด้วย เช่น เพ็ญ หริพิทักษ์, เขียน ยิ้มศิริ, มิเชียม ยิบอินซอย, จำรัส เกียรติก้อง, สนิท ภิษฐพันธ์, ประสงค์ ปัทมานุช,) รวมทั้งศิลปินไทยที่กำลังมีชื่อเสียง เช่น จักรพันธ์ โปษยกฤต อังคาร กัลยาณพงศ์ เป็นต้น

ห้องหมายเลข ๕ นอกจากจะมีงานศิลปชั้นสำคัญของศิลปินอาวสุโส และศิลปิน ชั้นเยี่ยม เช่น สนั่น ศิลากร ไพฑูรย์ เมืองสมบูรณ์ ชิต เจริญประชา ทวี นันทขว้าง ชลุด นิมสมอ สวัสดิ์ ตันติสุข มานิตย์ ภู่อารีย์ แล้ว ส่วนใหญ่เป็นงานศิลปของศิลปิน ไทยที่ได้รับรางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑ และอันดับ ๒ ในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ เช่น อนันต์ ปาณินท์ พิชัย นิรันดร์ อธิรพล ตั้งโฉลก กมล สุวุฒโท ฯลฯ นอกนั้นยังได้ จัดแสดงผลงานของศิลปินผู้มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักกันอย่างดีของชาวไทยและชาวต่างประเทศ คือ ถวัลย์ ดัชนี

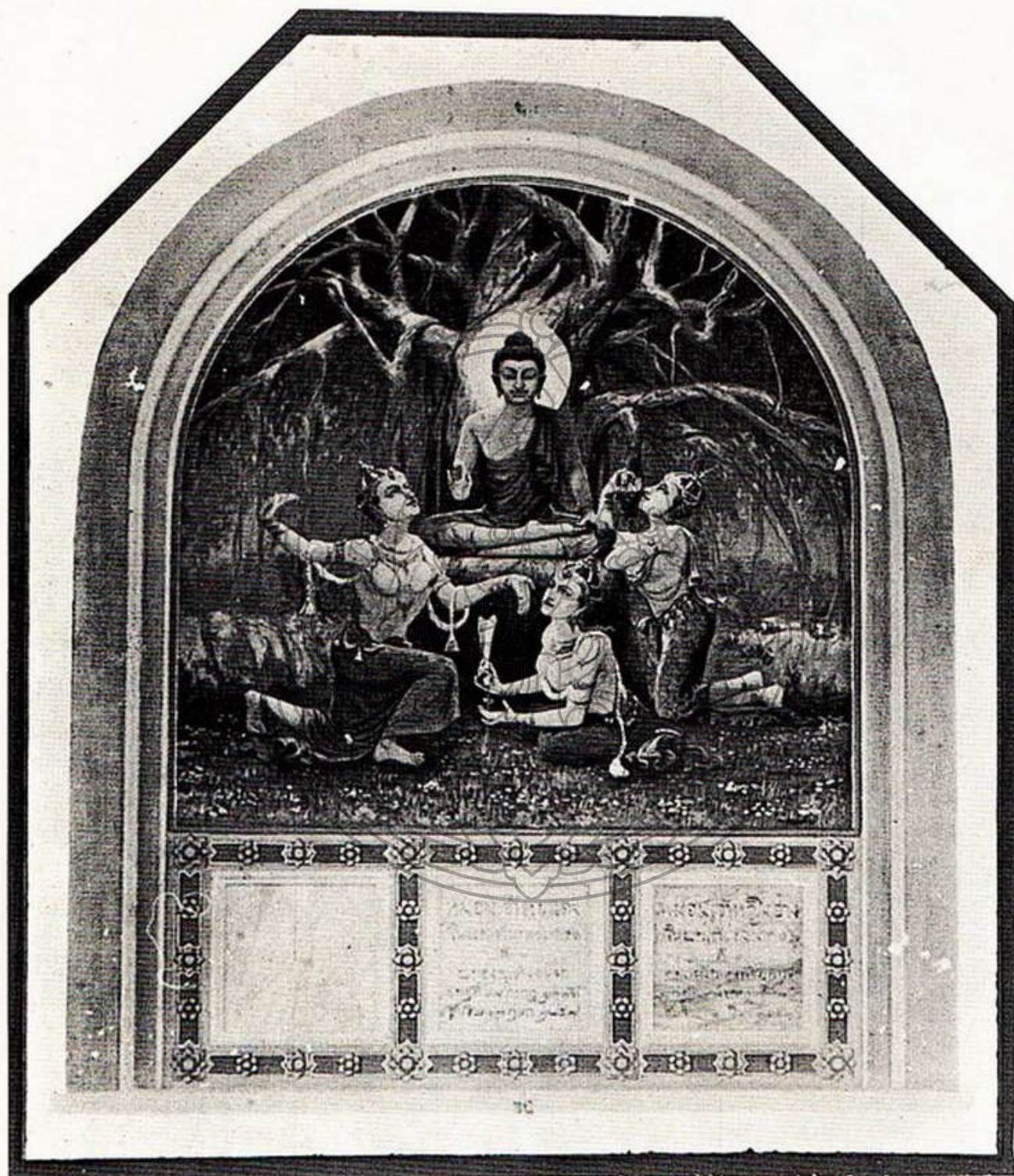
ห้องหมายเลข ๖ ส่วนใหญ่เป็นงานศิลปที่เป็นจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพ พิมพ์ ที่ได้รับรางวัลเกียรตินิยมอันดับ ๑ และอันดับ ๒ ในการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติ และ ของศิลปินผู้มีชื่อเสียงในยุคปัจจุบัน เช่น ชำเรือง วิเชียรเขตต์ ปรีชา เกาทอง สนั่น สี่มาตรง์ เดชา วราชน เกียรติศักดิ์ ชานนารอด ทวน ธีระพิจิตร นพพงษ์ สัจจวิโส ธงชัย รักปทุม พิษณุ ศุภนิมิตร ผ่อง แซ่กิ่ง ชัยอนันท์ ช่อมงาม วิโรจน์ เจียมจิราวัฒน์ ฯลฯ

การจัดแสดงศิลปร่วมสมัยของไทย ได้จัดให้เห็นถึงวิวัฒนาการจากการแสดงศิลปกรรมแห่งชาติครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๙๒ จนถึงปัจจุบัน

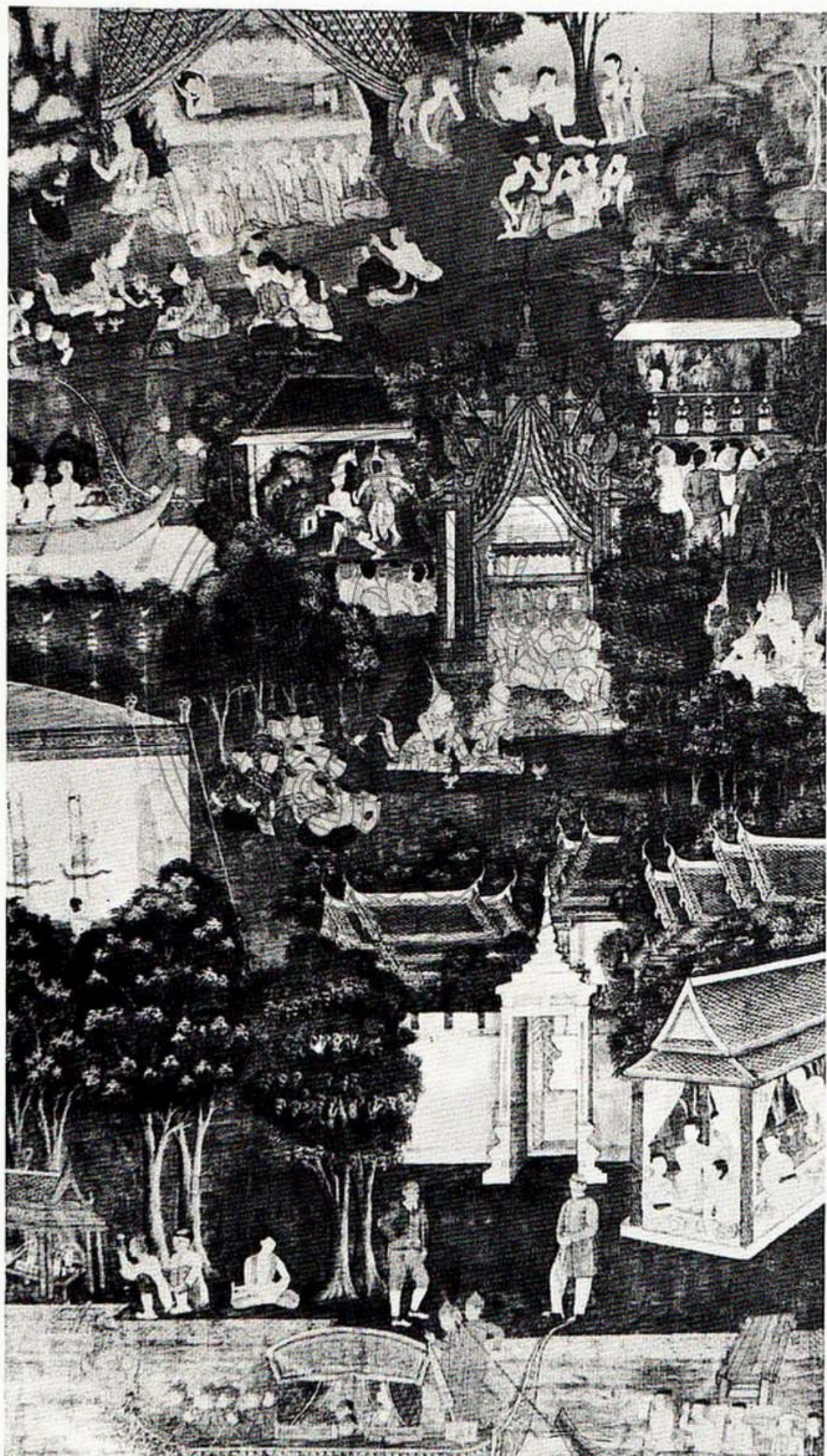
พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ หอศิลป์

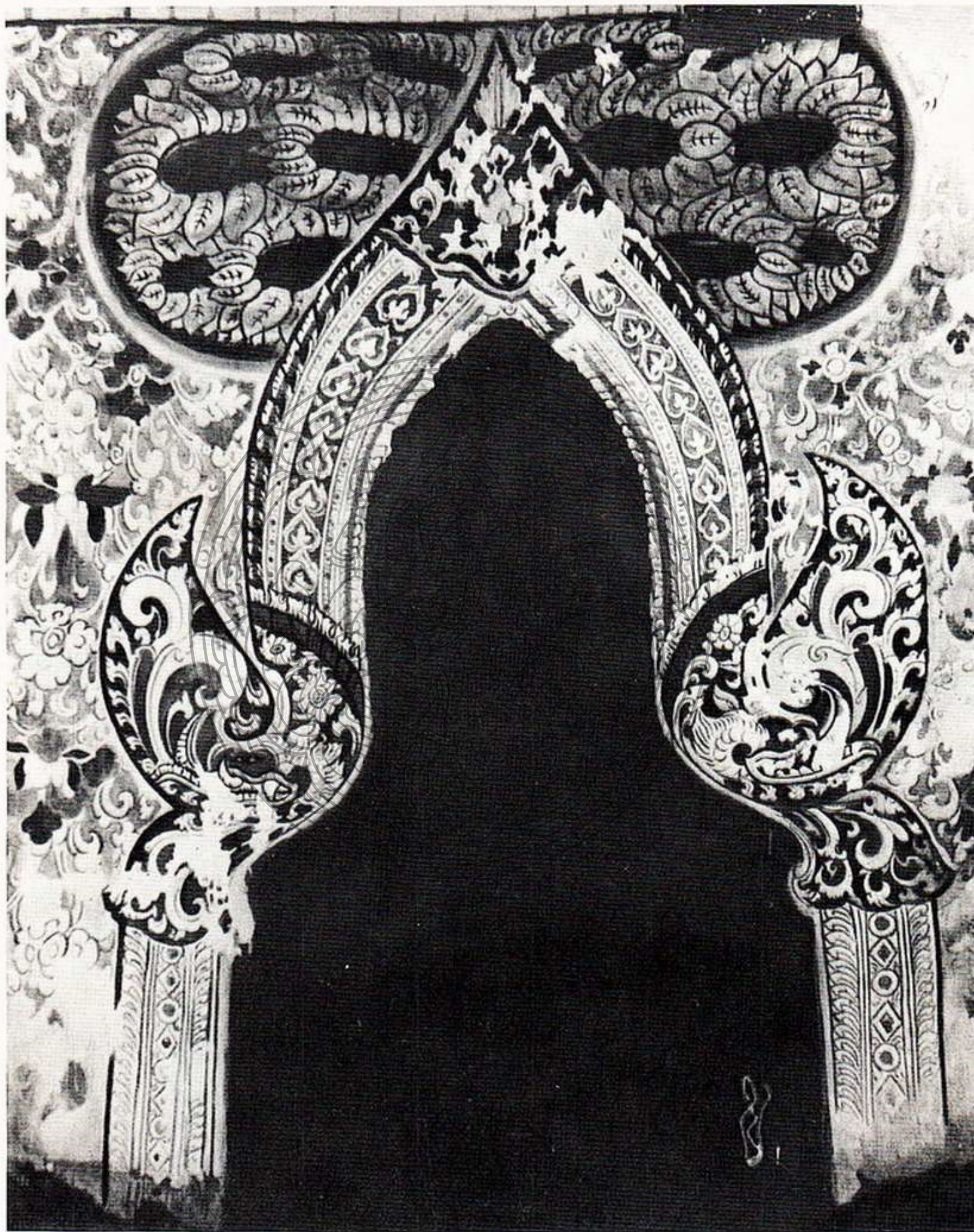
๔ พฤษภาคม ๒๕๒๑

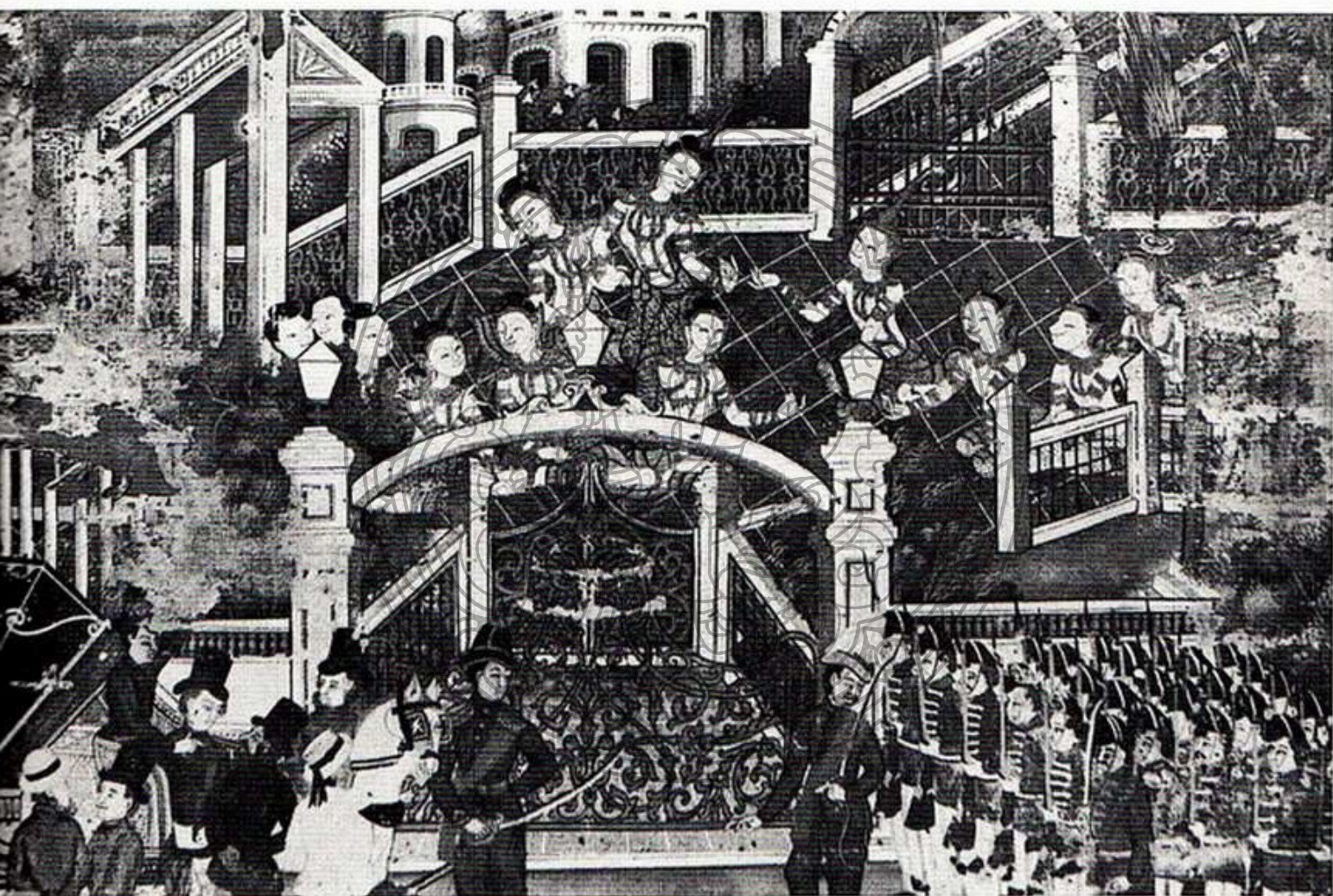

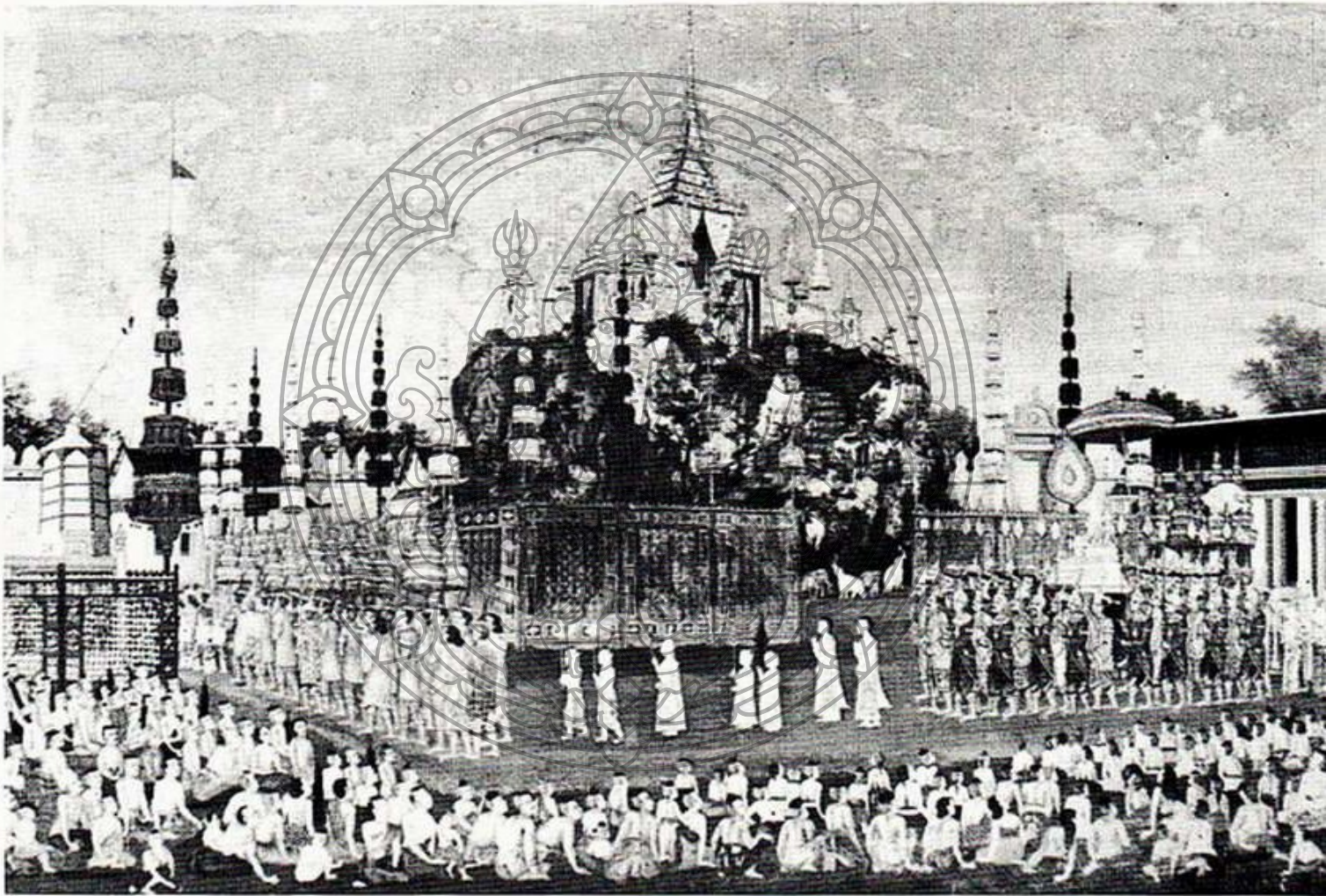

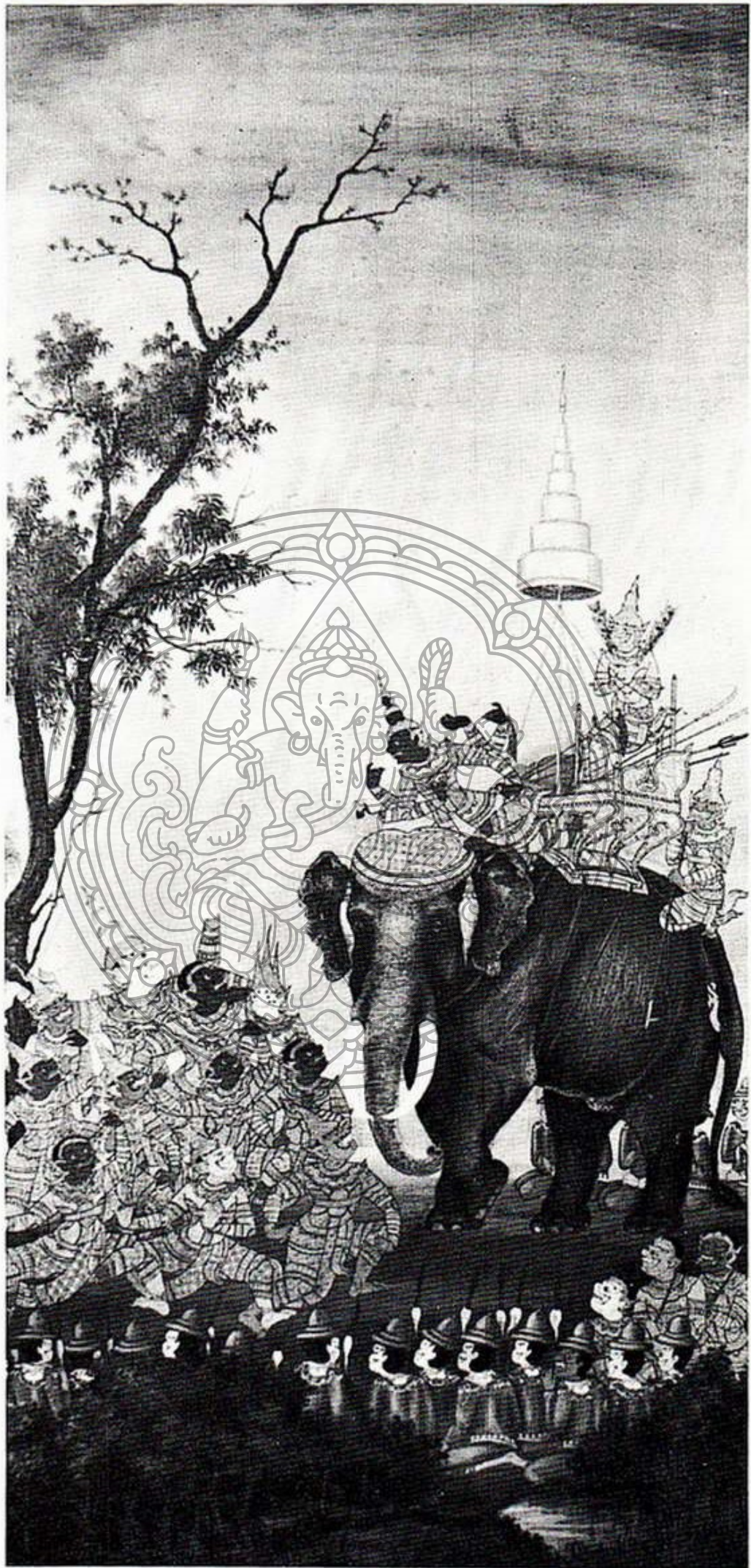

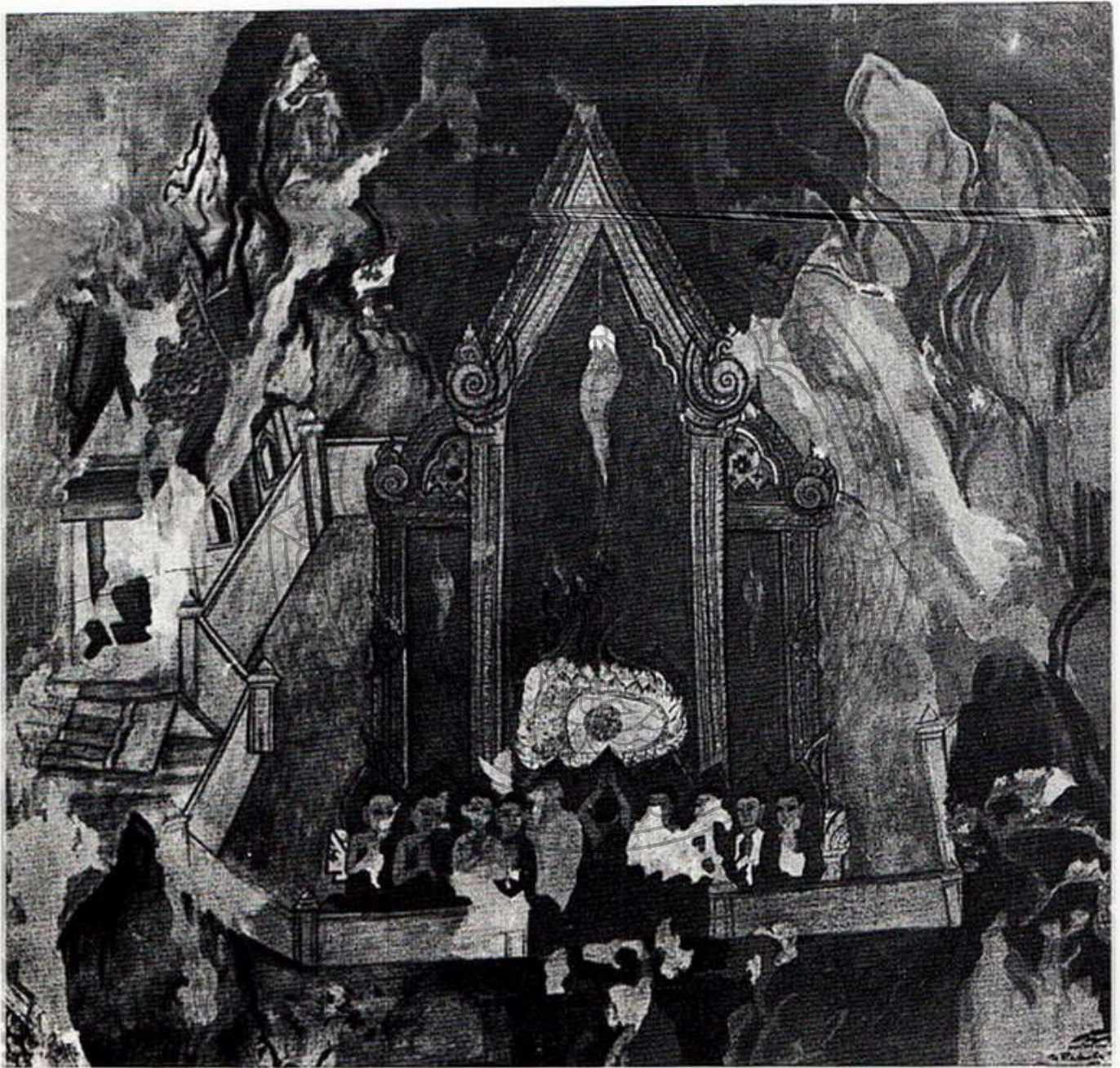

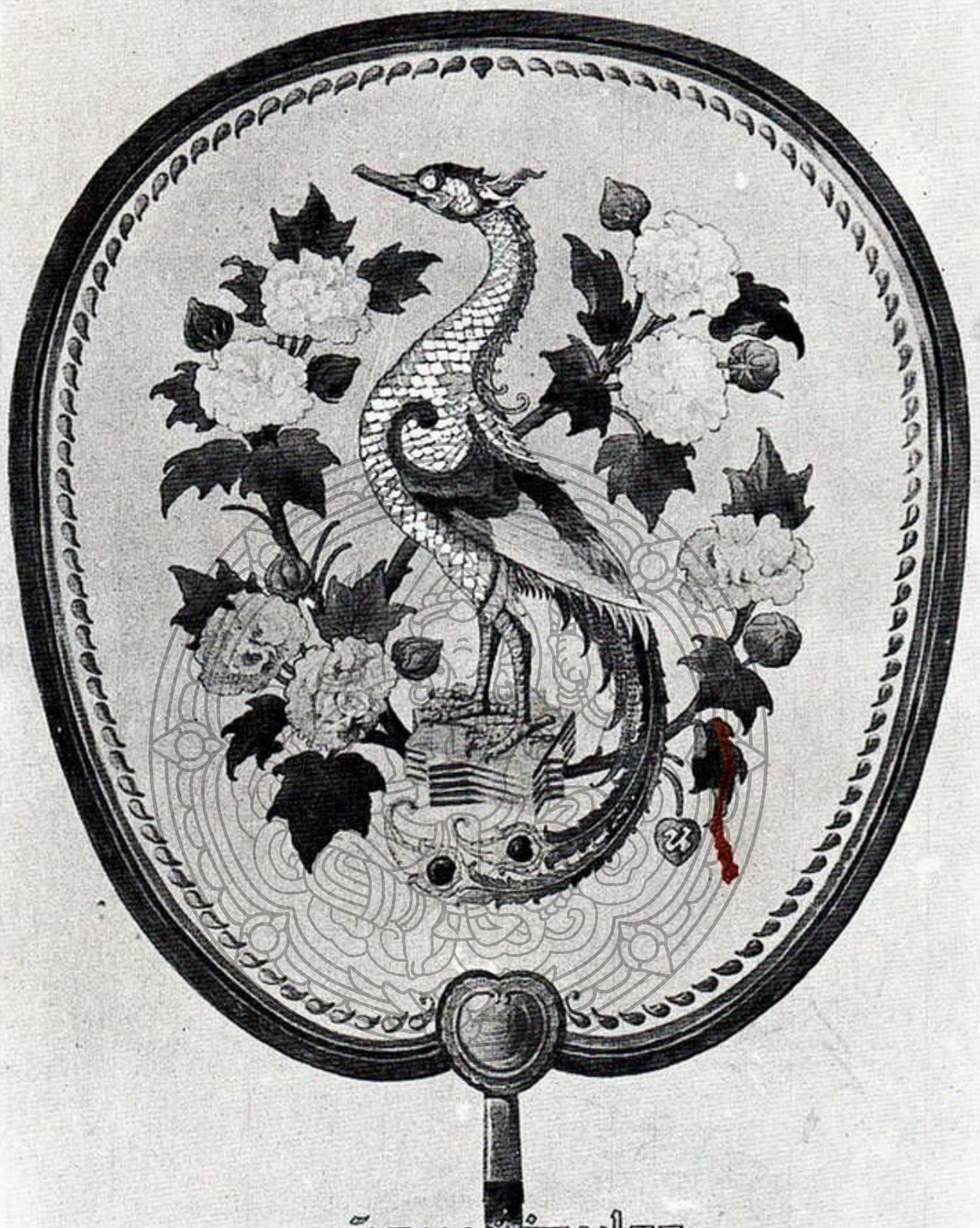

ພັດທະຍະສາດ

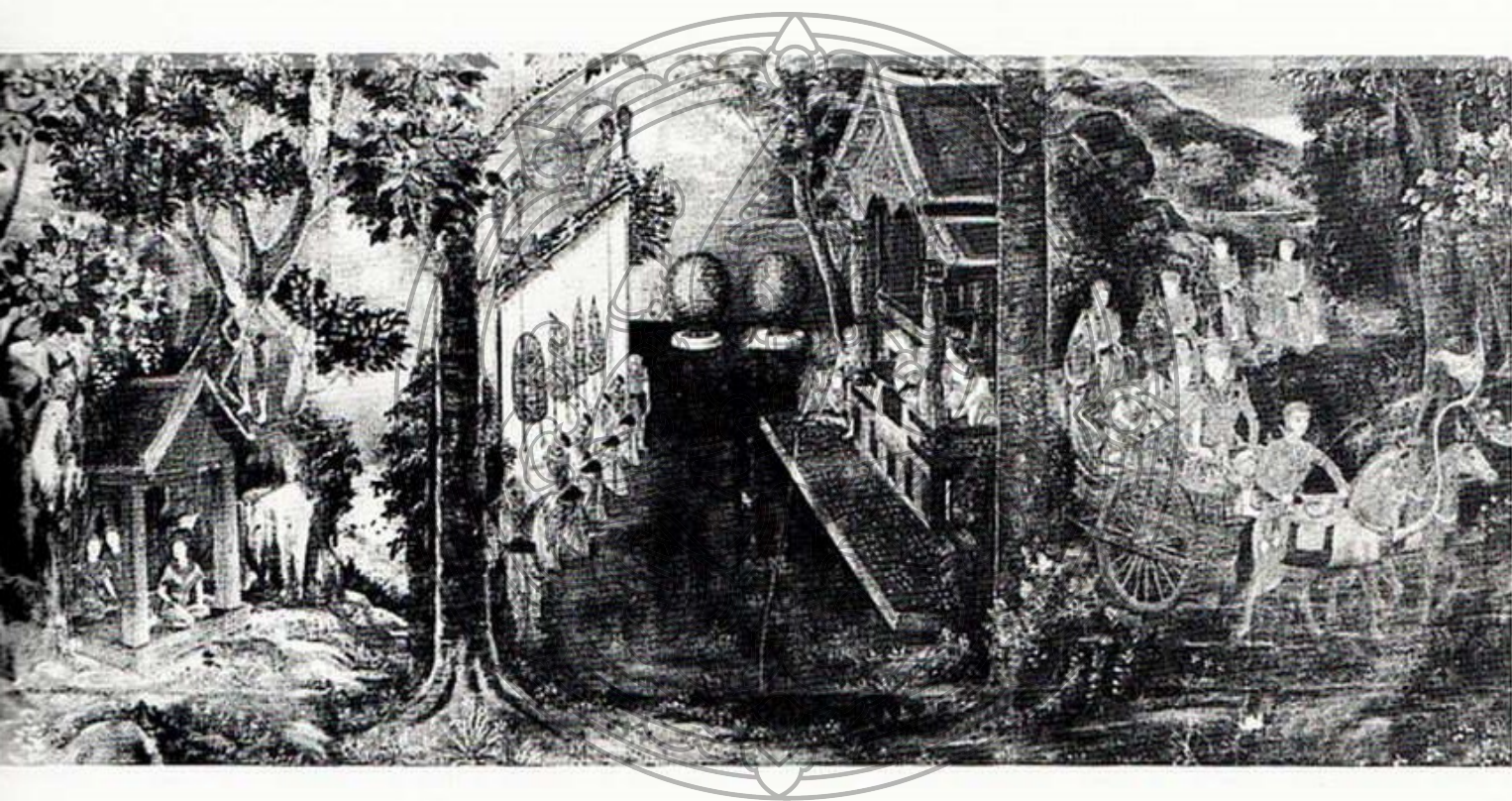
ສາທິດທາງວິທະຍາສາດ ແລະ ທັກສະນະການວິຊາ

ພັດທະຍະສາດ

ພັດທະຍະສາດ ແລະ ທັກສະນະການວິຊາ

ພັດທະຍະສາດ ແລະ ທັກສະນະການວິຊາ

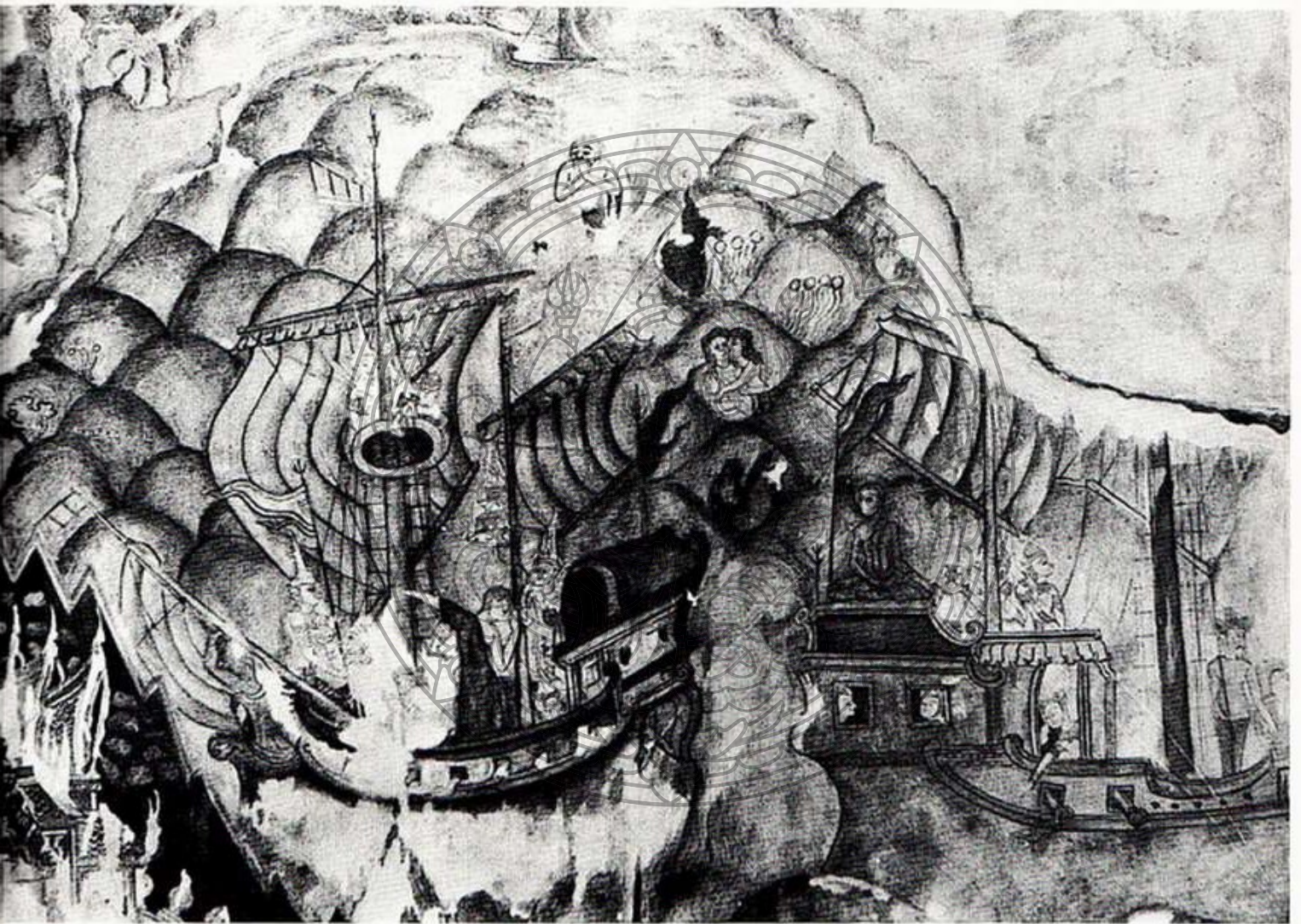

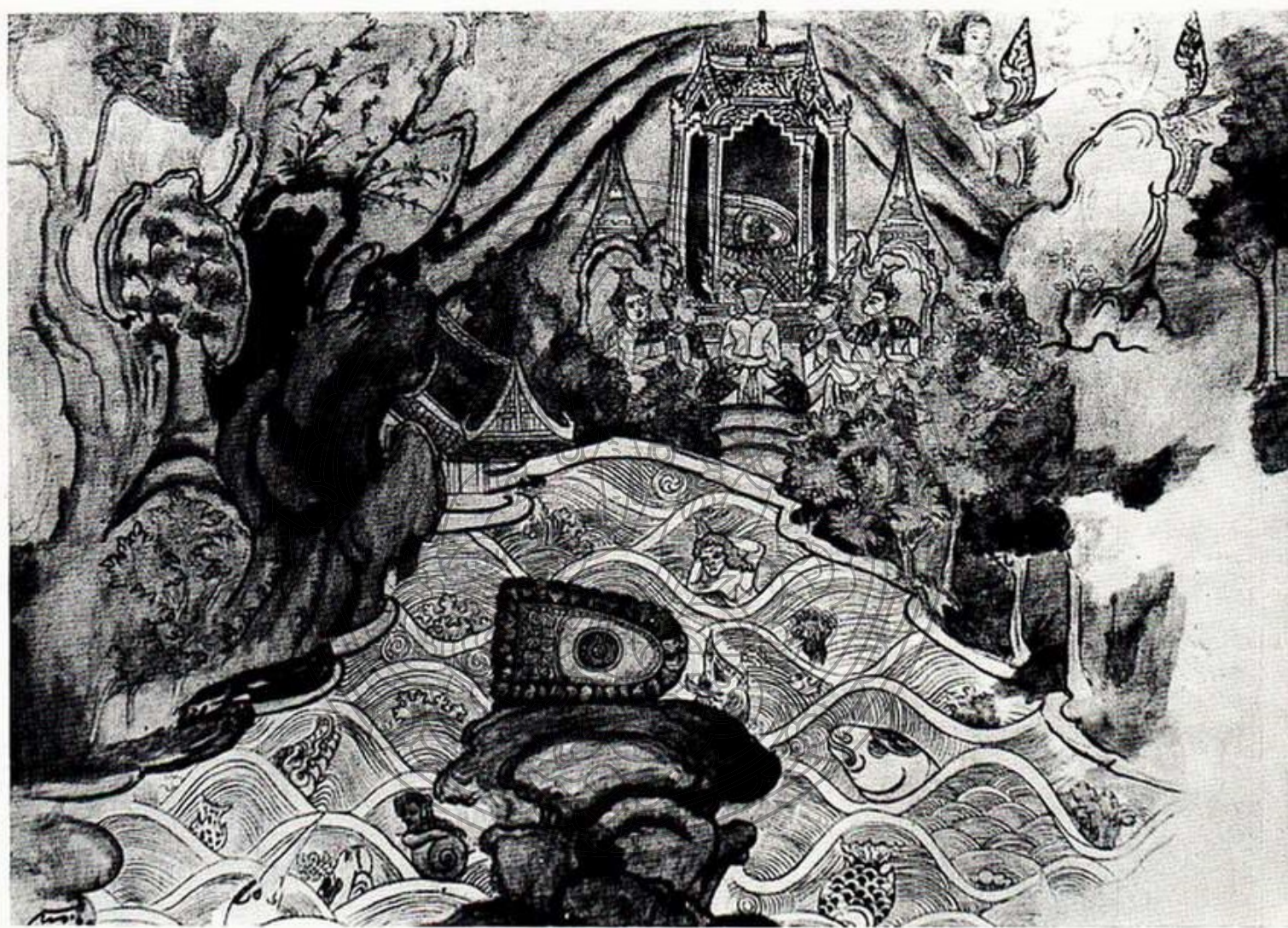

ON 759.9593

of 528 4

W 32 21 3091

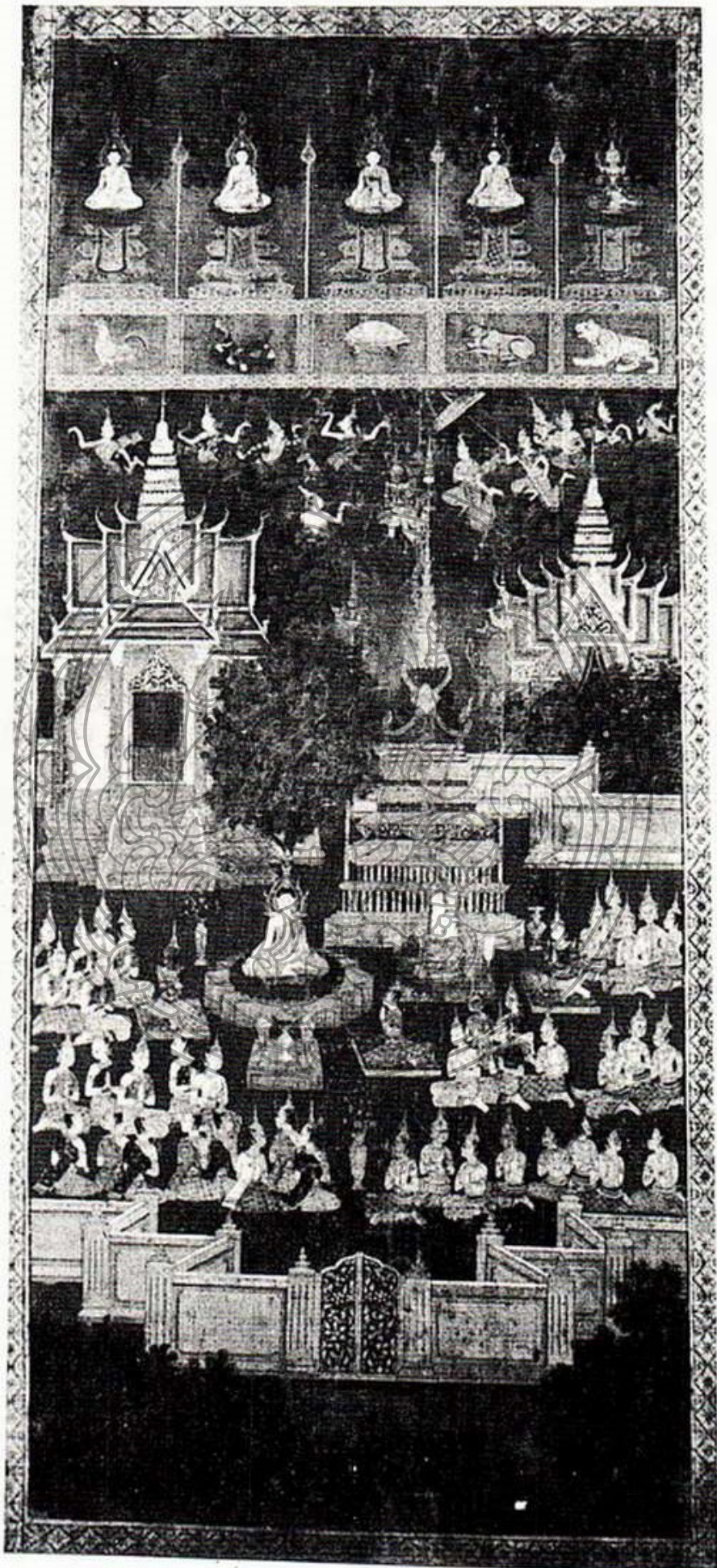

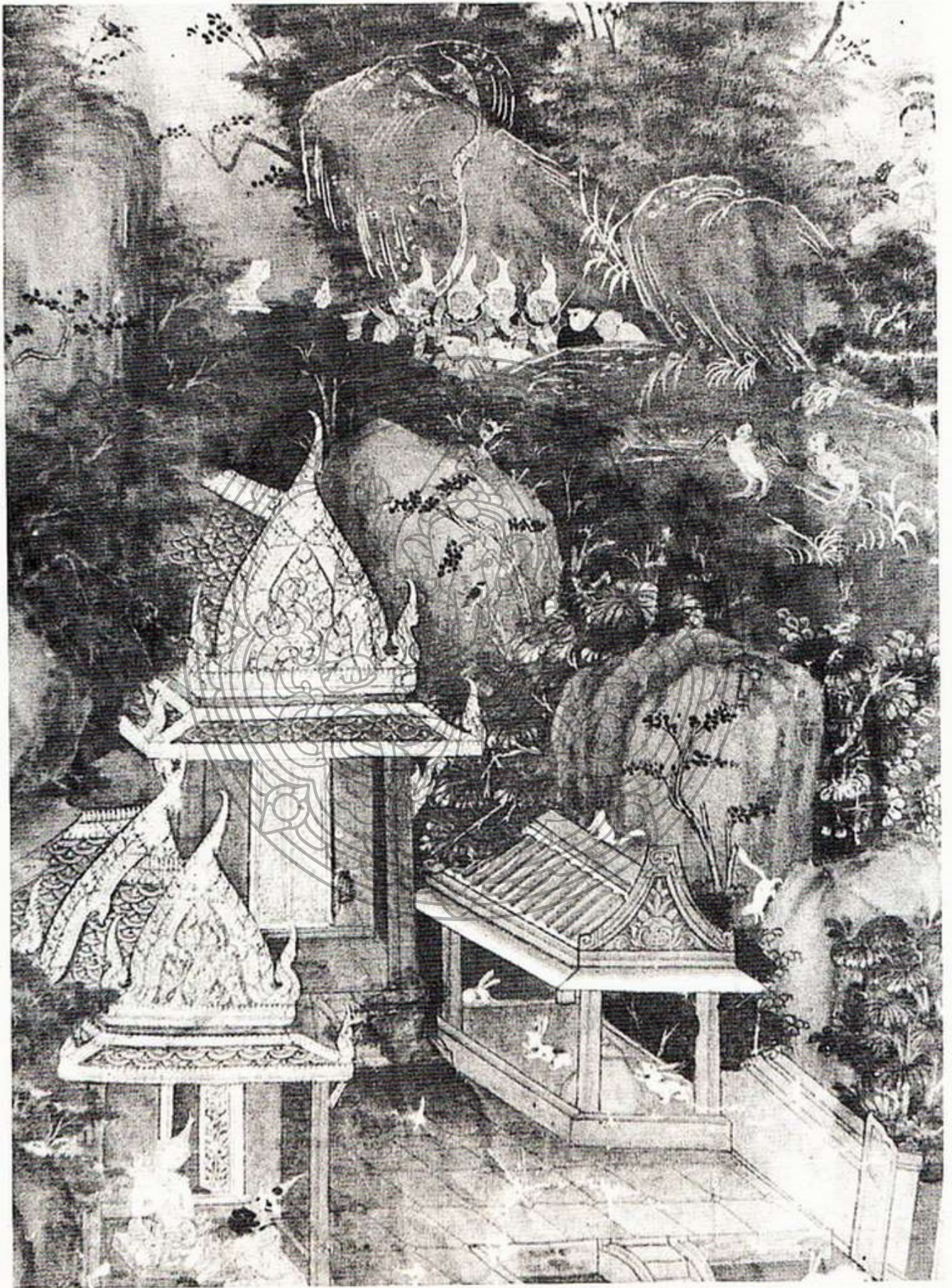

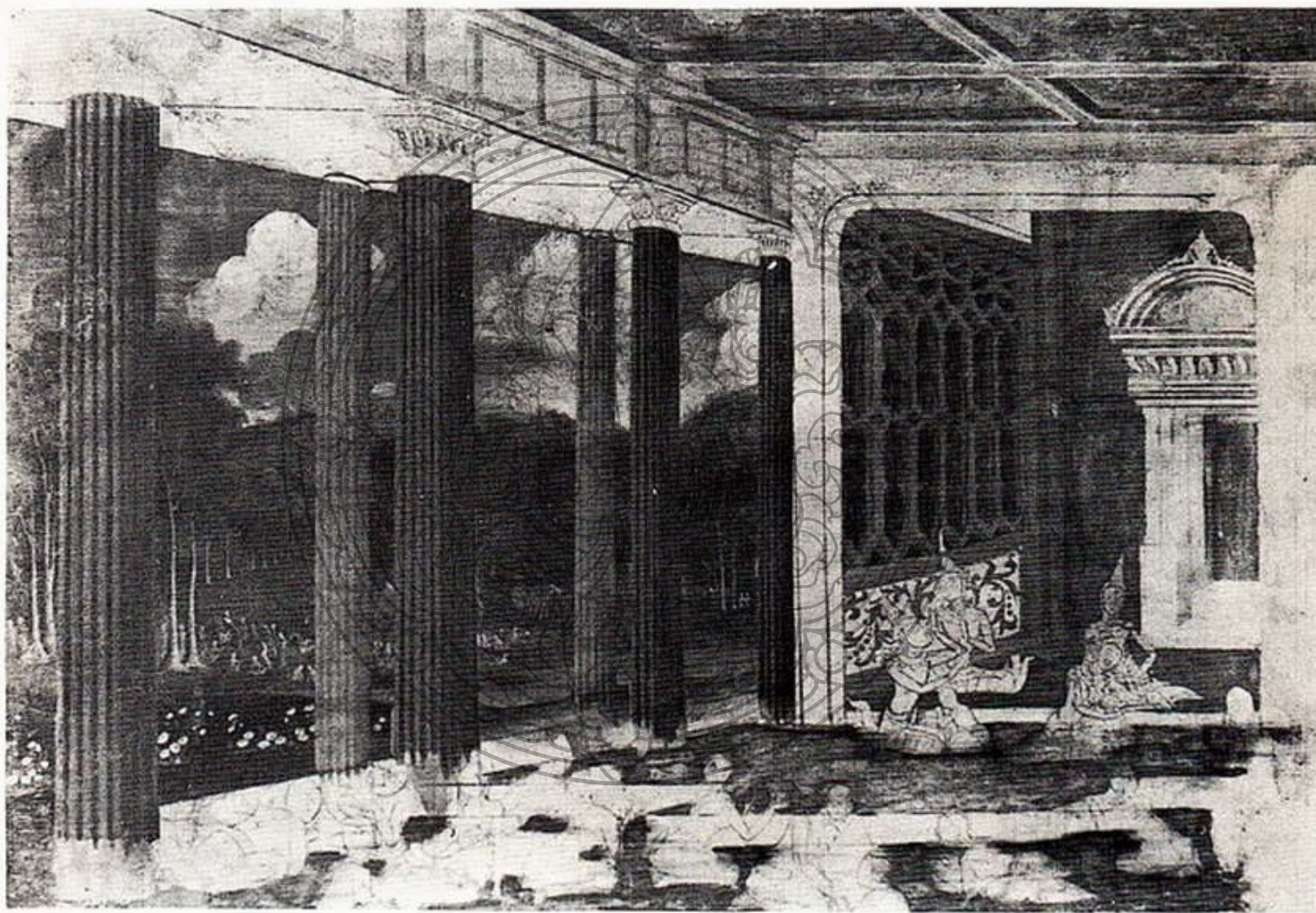

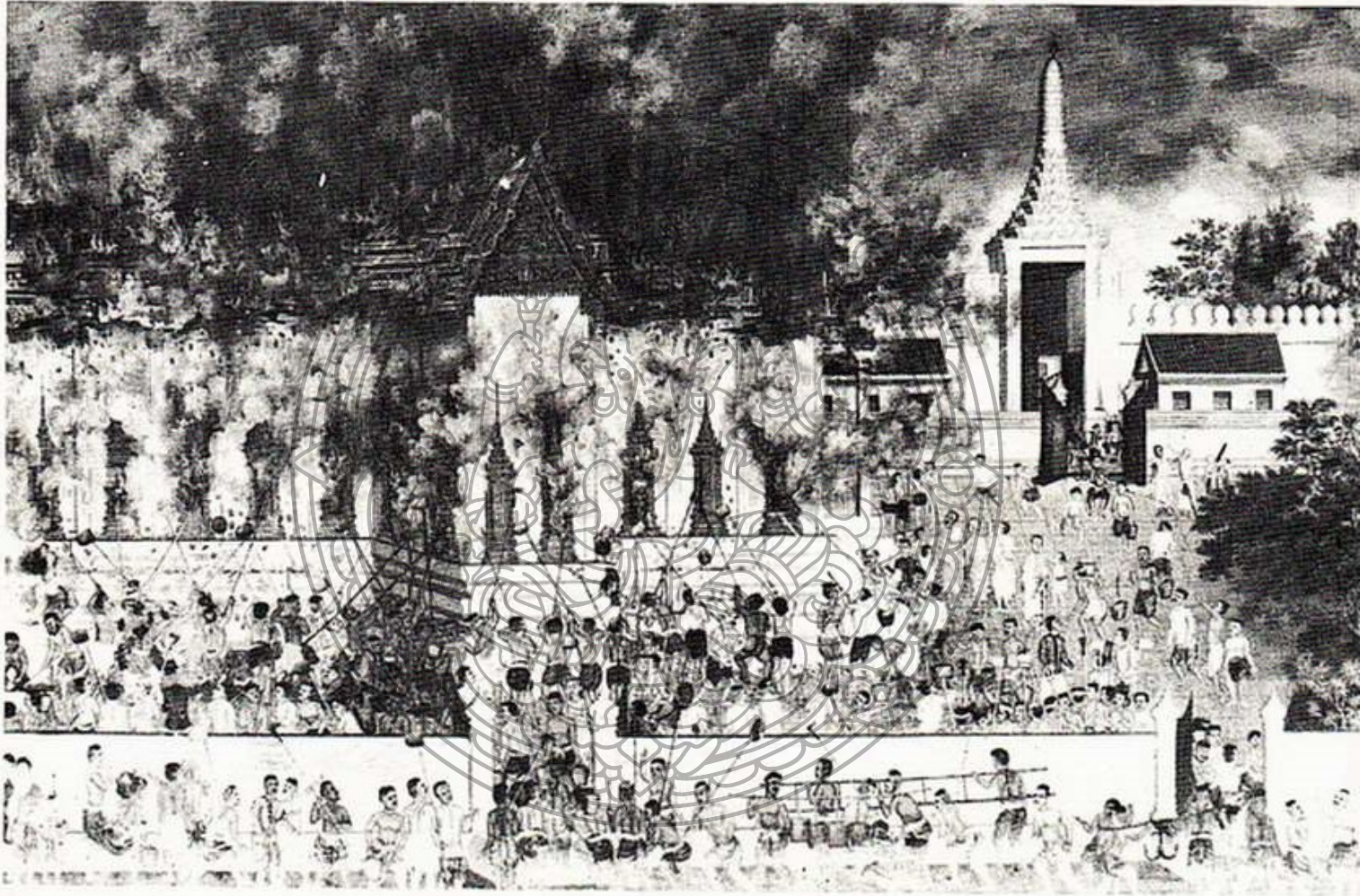

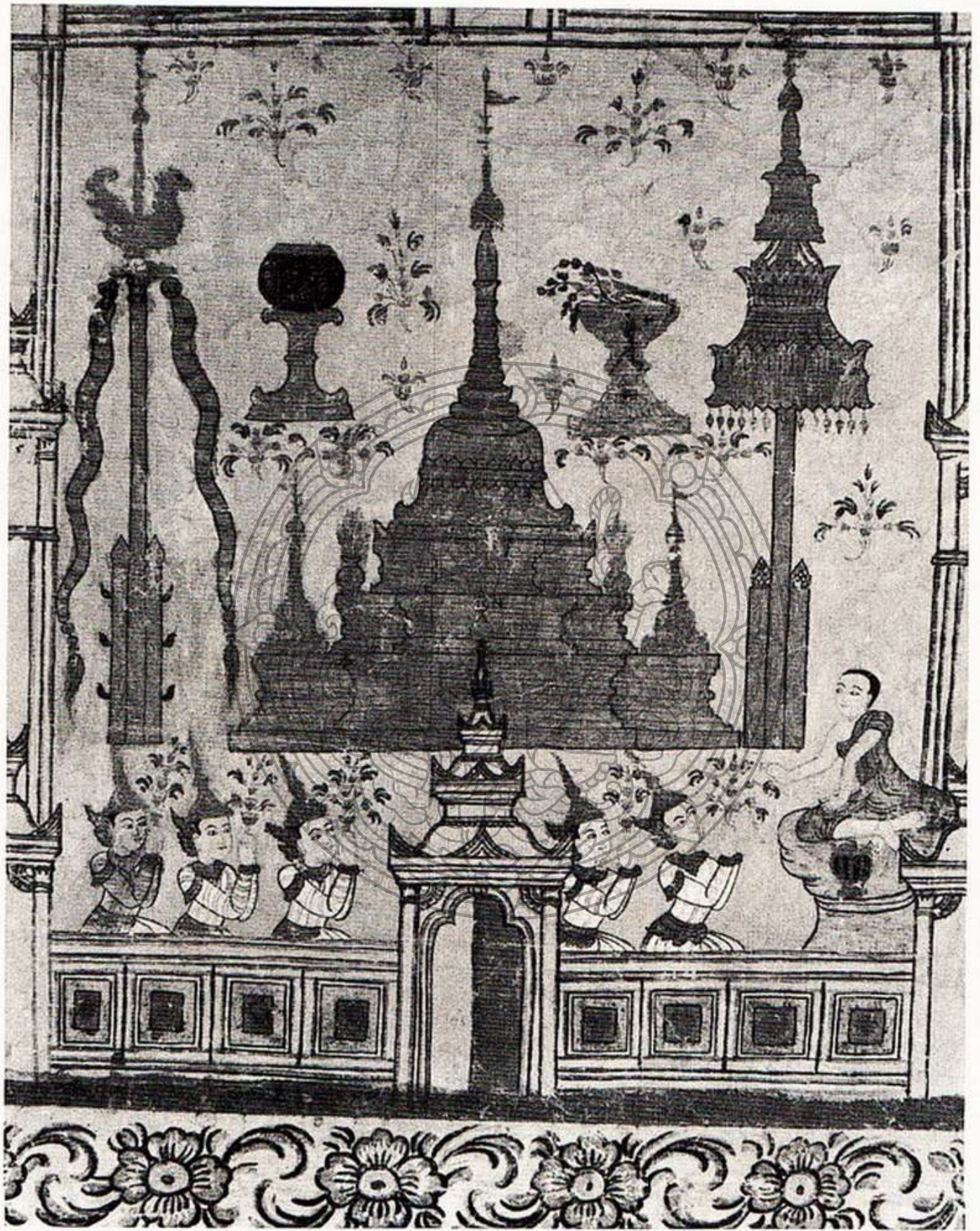

ราชชื่องานศิลป
LIST OF WORKS

1. “พระราชพิธีอภิเษกสมรส” จิตรกรรมสีฝุ่น 206.5×101 ซม.
“THE MARRIAGE OF SUDDHODANA AND MAHAMAYA” TEMPERA 206.5×101 cm.
2. “การสละอันยิ่งใหญ่” จิตรกรรมสีฝุ่น 210×104 ซม.
“THE GREAT RENUNCIATION” TEMPERA 210×104 cm.
3. “มหาภิเนษกรรม” จิตรกรรมสีฝุ่น 249.5×55.5 ซม.
“THE BODHISATTAVA ABANDONS HIS PRINCELY LIFE” TEMPERA 249.5×55.5 cm.
4. “พระสมณโคดม ทรงกระทำความเพียรเพื่อความหลุดพ้น” จิตรกรรมสีฝุ่น 270×55.5 ซม.
“COTAMA THE ASCETIC ATTEMPTS TO REACH ENLIGHTENMENT” 270×55.5 cm.
5. “มารผจญ” จิตรกรรมสีฝุ่น 270×56 ซม.
“THE BATTLE WITH MARA” TEMPERA 270×56 cm.
6. “พุทธสาวกในสมัยเริ่มแรกพุทธกาล” จิตรกรรมสีฝุ่น 266×54.5 ซม.
“THE BUDDHA EARLY CONVERSIONS” TEMPERA 266×54.5 cm.
7. “พุทธประวัติ” จิตรกรรมสีฝุ่น 270×53.5 ซม.
“BUDDHA’S LIFE” TEMPERA 270×53.5 cm.
8. “พระพุทธเจ้าเสด็จไปประทับจำพรรษาบนดาวดึงส์” จิตรกรรมสีฝุ่น 269×57.5 ซม.
“BUDDHA IN TAVATIMSA HEAVEN” TEMPERA 269×57.5 cm.
9. “พระพุทธเจ้าเสด็จลงจากดาวดึงส์” จิตรกรรมสีฝุ่น 224×59.5 ซม.
“BUDDHA DESCENDING FROM TAVATIMSA HEAVEN” TEMPERA 224×59.5 cm.
10. “ปัจฉิมภัตตอาหาร” จิตรกรรมสีฝุ่น 270×59 ซม.
“THE BUDDHA’S LAST MEAL” TEMPERA 270×59 cm.
11. “การเสด็จสู่การดับขันธปรินิพพาน” จิตรกรรมสีฝุ่น 268×58 ซม.
“THE BUDDHA’S ENTERS NIRVANA” TEMPERA 268×58 cm.
12. “การแบ่งพระบรมสารีริกธาตุ” จิตรกรรมสีฝุ่น 265×57 ซม.
“THE DIVISION OF THE RELICS” TEMPERA 265×57 cm.

13. “พุทธประวัติ” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพพระชนก 148×88 ซม.
“BUDDHA’S LIFE” TEMPERA
PAINTING ON CLOTH 148×88 cm.
14. “พุทธประวัติ” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพพระชนก 206×79 ซม.
“BUDDHA’S LIFE” TEMPERA
PAINTING ON CLOTH 206×79 cm.
15. “พุทธประวัติ” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพพระชนก 183×86 ซม.
“BUDDHA’S LIFE” TEMPERA
PAINTING ON CLOTH 183×86 cm.
16. “พุทธประวัติ” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพเขียนบนสมุดไทย 64.5×27 ซม.
“BUDDHA’S LIFE” TEMPERA
PAINTING ON MANUSCRIPT 64.5×27 cm.
17. “สังข์ทองตอนรอนาเสียงพวงมาลัย” จิตรกรรมสีฝุ่น
“A SCENE FROM SANG-THONG” TEMPERA 82×42.5 ซม.
82×42.5 cm.
18. “อิเหนาตอนบุษบาถูกลมพอบ” จิตรกรรมสีฝุ่น
“A SCENE FROM I-NAO” TEMPERA 48×79 ซม.
48×79 cm.
19. “ภาพจากวรรณคดีไทย”
“A SCENE FROM THAI LITERATURE” 82×42.5 ซม.
82×42.5 cm.
20. “พุทธประวัติ” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพเขียนบนสมุดไทย 65×27 ซม.
“BUDDHA’S LIFE” TEMPERA
PAINTING ON MANUSCRIPT 65×27 cm.
21. “เวสสันดรชาดก” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพพระชนก 81×52.5 ซม.
“VESSANDARA JATAKA” TEMPERA
PAINTING ON CLOTH 81×52.5 cm.

22. “ภาพจากวรรณคดีไทย” “A SCENE FROM THAI LITERATURE”	82×42.5 ซม. 82×42.5 cm.
23. “ภาพจากวรรณคดีไทย” “A SCENE FROM THAI LITERATURE”	82×42.5 ซม. 82×42.5 cm.
24. “ภาพคัดลอกจากจิตรกรรมฝาผนัง สมัยอยุธยา” “A COPY OF MURAL PAINTING”	116×80 ซม. 116×80 cm.
25. “ภาพคัดลอกจากจิตรกรรมฝาผนัง สมัยอยุธยา” “A COPY OF MURAL PAINTING”	49.5×86 ซม. 49.5×86 cm.
26. “ภาพคัดลอกจากจิตรกรรมฝาผนัง สมัยอยุธยา” “A COPY OF MURAL PAINTING”	98×77 ซม. 98×77 cm.
27. “ภาพคัดลอกจากจิตรกรรมฝาผนัง สมัยอยุธยา” “A COPY OF MURAL PAINTING”	100×97 ซม. 100×97 cm.
28. “อิเหนาตอนองค์ประตารักษาพร แผลงเป็นนกยูงมาล่อยาหรณ์ จนถึงเมืองคาหลัง” “A SCENE FROM I-NAO”	82×42.5 ซม. 82×42.5 cm.
29. “ภาพลายไทยเรื่องรามเกียรติ์” “A SCENE FROM RAMAKIEN”	76.5×75 ซม. 76.5×75 cm.
30. “ภาพลายไทยเรื่องรามเกียรติ์” “A SCENE FROM RAMAKIEN”	76.5×75 ซม. 76.5×75 cm.
31. “ภาพลายไทยเรื่องรามเกียรติ์” “A SCENE FROM RAMAKIEN”	76.5×75 ซม. 76.5×75 cm.
32. “เวสสันดรชาดก” จิตรกรรมสีฝุ่น “VESSANDARA JATAKA” TEMPERA	76.5×72 ซม. 76.5×72 cm.
33. “รามเกียรติ์ตอนทศกัณฐ์พรหมนาทพิชัย” “A SCENE FROM RAMAKIEN”	82×42.5 ซม. 82×42.5 cm.
34. “รามเกียรติ์ตอนศึกอินทรีบุตรครั้งแรก แผลงศรขนาดสามศอก” “A SCENE FROM RAMAKIEN”	82×42.5 ซม. 82×42.5 cm.

35. “ชาตก” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพพระพุทธรูป
“JATAKA” TEMPERA
PAINTING ON CLOTH
87×55.3 ซม.
87×55.3 cm.
36. “ช้างศึก” จิตรกรรมสีฝุ่น
“WAR ELEPHANT” TEMPERA
82×42.5 ซม.
82×42.5 cm.
37. “พุทธประวัติ” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพพระพุทธรูป
“BUDDHA’S LIFE” TEMPERA
PAINTING ON CLOTH
88.5×55.5 ซม.
88.5×55.5 cm.
38. “ภาพคัดลอกจากจิตรกรรมฝาผนัง” สมัยอยุธยา
“A COPY OF MURAL PAINTING”
106.5×87.5 ซม.
106.5×87.5 cm.
39. “การเล่นหนังใหญ่”
หม่อมเจ้าปิยะรังสิต รังสิต ประทานยืม
“SHADOW PLAY”
LENT BY M.C. PIYARANGSIT RANGSIT
173×88 ซม.
173×88 cm.
40. “ทศกัณฐ์ลักพานางสีดา”
หม่อมเจ้าปิยะ รังสิต ประทานยืม
“A SCENE FROM RAMAKIEN”
LENT BY M.C. PIYARANGSIT RANGSIT
56×42.5 ซม.
56×42.5 cm.
41. “พระพุทธเจ้าปรินิพพาน”
หม่อมเจ้าปิยะ รังสิต ประทานยืม
“THE BUDDHA ENTERS NIRVANA”
LENT BY M.C. PIYARANGSIT RANGSIT
173×88 ซม.
173×88 cm.
42. “ทศชาติ” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพพระพุทธรูป
“TOSACHAT” TEMPERA
PAINTING ON CLOTH
103×374 ซม.
103×374 cm.
43. “รามเกียรติ์ ตอนจองถนนข้ามไปกรุงลงกา”
“A SCENE FROM RAMAKIEN”
82×42.5 ซม.
82×42.5 cm.

44. “พระอภัยมณี ตอนศรีสุวรรณชมสวน” 60.6×82 ซม.
 “A SCENE FROM PHRA APAI-MANI” 60.6×82 cm.
45. “สังข์ทอง ตอนหาเนอหาปลา” 82×42.5 ซม.
 “A SCENE FROM SANG-THONG” 82×42.5 cm.
46. “รามเกียรติ์ ตอนสหัสเดชะ ถูกหนุมานจับมัด” 60×40 ซม.
 “A SCENE FROM RAMAKIEN” 60×40 cm.
47. “พุทธประวัติ” จิตรกรรมสีฝุ่น
 ภาพพระพุทธรูป 39×54 ซม.
 “BUDDHA’S LIFE” TEMPERA
 PAINTING ON CLOTH 39×54 cm.
48. “พระนเรศวรรบศึกเชียงใหม่” จิตรกรรมสีฝุ่น 61.2×82.5 ซม.
 “FIGHTING SCENE IN THE REIGN OF
 KING NARESAWARA” TEMPERA 61.2×82.5 cm.
49. “ชาดก” จิตรกรรมสีฝุ่น
 ภาพพระพุทธรูป 54.5×44 ซม.
 “JATAKA” TEMPERA
 PAINTING ON CLOTH 54.5×44 cm.
50. “ภาพจากวรรณคดีไทย” 82×42.5 ซม.
 “A SCENE FROM THAI LITERATURE” 82×42.5 cm.
51. “พุทธประวัติ” จิตรกรรมสีฝุ่น
 ภาพพระพุทธรูป 58.5×41 ซม.
 “BUDDHA’S LIFE” TEMPERA
 PAINTING ON CLOTH 58.5×41 cm.
52. “เวสสันดรชาดก” จิตรกรรมสีฝุ่น
 ภาพพระพุทธรูป 81×52.5 ซม.
 “VESSANDARA JATAKA” TEMPERA
 PAINTING ON CLOTH 81×52.5 cm.
53. “ภาพจากวรรณคดีไทย” 82×42.5 ซม.
 “A SCENE FROM THAI LITERATURE” 82×42.5 cm.

54. “เวสสันดรชาดก” จิตรกรรมสีฝุ่น
ภาพพระบุญ
“VESSANDARA JATAKA” TEMPERA
PAINTING ON CLOTH. 69×40.5 ซม.
69×40.5 cm.
55. “เจ้าพระยาวิชาเยนทร์ ยิงปืนพระพิรุณแสนห้า” จิตรกรรมสีฝุ่น
“CHAO PHRAYA VICHAYEN SHOOTS
THE CANNON, PHRA PHIRUN SANHA” TEMPERA 49×31 ซม.
49×31 cm.
56. “ภาพจากวรรณคดีไทย”
“A SCENE FROM THAI LITERATURE” 82×42.5 ซม.
82×42.5 cm.
57. “อิเหนาตอนสียาตราเขมร” จิตรกรรมสีฝุ่น
“A SCENE FROM I-NAO” TEMPERA 78×79 ซม.
78×79 cm.
58. “พระสังข์ทอง ตอนหนีนางพันธุรัต”
“A SCENE FROM SANG-THONG” 82×42.5 ซม.
82×42.5 cm.
59. “ภาพลายไทยเรื่องรามเกียรติ์”
“A SCENE FROM RAMAKIEN” 76.5×75 ซม.
76.5×75 cm.
60. “อิเหนาตอนตัดดอกกล้วยแก่ให้นายสุบล ถวายนางบุษบา”
“A SCENE FROM I-NAO” 82×42.5 ซม.
82×42.5 cm.
61. “ภาพจากวรรณคดีไทย”
“A SCENE FROM THAI LITERATURE” 82×42.5 ซม.
82×42.5 cm.
62. “หลายแก้ว ขึ้นระวางเป็นหลายพัชชกลีบ” จิตรกรรมสีฝุ่น
“APPOINTED CEREMONY OF
THE ROYAL ELEPHANT” TEMPERA 60.5×72 ซม.
60.5×72 cm.
63. “ภาพจากเรื่องรามเกียรติ์”
“A SCENE FROM RAMAKIEN” 82×42.5 ซม.
82×42.5 cm.
64. “พระอภัยมณีตอนหนีนางผีเสื้อ” จิตรกรรมสีฝุ่น
“A SCENE FROM PHRA APAI-MANI” TEMPERA 61.8×81.8 ซม.
61.8×81.8 cm.
65. “อิเหนาตอนแต่งผ้า” จิตรกรรมสีฝุ่น
“A SCENE FROM I-NAO” TEMPERA 48×79 ซม.
48×79 cm.

พิมพ์ที่ อมรินทร์การพิมพ์ 413/28-31 เชียงสะพานอรุณอมรินทร์ ถนนอรุณอมรินทร์
เขตบางกอกน้อย กรุงเทพฯ โทร. 4242800-1 นายชูเกียรติ อุทกะพันธุ์ ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา 2521

หอสมุดแห่งชาติรัชมังคลาภิเษก
จันทบุรี

